

Konspekt lekcji języka polskiego w klasie I liceum po szkole podstawowej

Poniższy materiał uwzględnia rozwój kompetencji kluczowych u uczniów, zwłaszcza kształtowanie umiejętności społecznych i obywatelskich. Treści w nim zawarte pozwalają zauważyć, że brak akceptacji dla różnicowania kulturowego może skutkować powstawaniem uprzedzeń i szerzeniem nienawiści. Na przykładzie biografii Haliny Birenbaum uczeń może zrozumieć, że nietolerancyjna postawa wobec odmienności drugiego człowieka ostatecznie doprowadziła do Holocaustu. Młodzież, mając świadomość przeszłości, uczy się wrażliwości i odpowiedzialności za teraźniejszość. Dzięki interpretacji porównawczej „Lamentu świętokrzyskiego” oraz „Ona tam czekała” może również dostrzec, że wszyscy - bez względu na wyznanie, pochodzenie etniczne czy przynależność rasową - czujemy podobnie.

Temat: Czy wszyscy czujemy podobnie? O uniwersalnych doświadczeniach egzystencjalnych na podstawie „Lamentu świętokrzyskiego” oraz wiersza Haliny Birenbaum.

Cel główny:

- edukacja międzykulturowa na podstawie biografii i twórczości Haliny Birenbaum,
- rozwijanie wrażliwości społecznej, moralnej i estetycznej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- Poznaje biografię i twórczość poetki Haliny Birenbaum.
- Porównuje utwór „Lament świętokrzyski” z wierszem H. Birenbaum „Ona tam czekała”.
- Wymienia analogie między doświadczeniem i emocjami Maryi stojącej pod krzyżem a matką poetki stojącą w obozie na Majdanku.
- Wskazuje uniwersalne doświadczenia egzystencjalne rodzica patrzącego na cierpienie własnego dziecka.
- Uświadamia sobie potrzebę tolerancji.

Środki dydaktyczne:

- prezentacja multimedialna na temat życia i twórczości Haliny Birenbaum,
- film „Nadzieja umiera ostatnia”.

Metody pracy:

- problemowa z elementami wykładu, pracy z tekstem, dyskusji oraz ekspozycji nagrania.

Tok lekcji:

Faza wprowadzająca:

1. Określenie tematyki i celów lekcji.

2. Przypomnienie wiadomości na temat przyczyn Holokaustu.

Faza realizacyjna:

1. **Przedstawienie biografii Haliny Birenbaum:**
 - a) Ur. 15 września 1929 roku w Warszawie.
 - b) Polsko-izraelska pisarka, tłumaczka, poetka, ocalona z Holocaustu
 - c) W czasie II wojny światowej przebywała początkowo w getcie warszawskim, a następnie w niemieckich obozach koncentracyjnych na Majdanku i Auschwitz-Birkenau.
 - d) Do obozu trafiła razem z matką, bratem i bratową. Matka Haliny zginęła w obozie na Majdanku.
 - e) Podczas ewakuacji obozu szła w marszu śmierci do Wodzisławia Śląskiego, skąd przetransportowano ją do Ravensbrück, a następnie do Neustadt-Glewe. W Auschwitz-Birkenau miała numer 48693.
 - f) Po wojnie z powodu antysemityzmu wyemigrowała z Polski do Izraela. Tam założyła rodzinę i mieszka do dziś. W czasie licznych spotkań z młodzieżą m.in. polską, izraelską i niemiecką opowiada o swoich obozowych przeżyciach.
 - g) Jest członkiem Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Jej utwory były tłumaczone na kilka języków.
 - h) W 1999 prezydent RP Aleksander Kwaśniewski odznaczył ją Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski.
 - i) W 2001 roku Polska Rada Chrześcijan i Żydów przyznała Birenbaum tytuł *Człowiek Pojednania 2001*.
 - j) W 2015 została wyróżniona odznaką „Zasłużony dla Warszawy”.
 - k) W 2018 uhonorowana tytułem Honorowego Obywatela miasta stołecznego Warszawy.
2. **Projekcja fragmentów filmu „Nadzieja umiera ostatnia”.**
3. **Lektura fragmentów wspomnień Haliny Birenbaum.**
4. **Zaprezentowanie działalności platformy dialogu polsko-żydowskiego.** Wskazanie, że „Dialog” został utworzony w celu wypracowania podstaw, które mogłyby przyczynić się do poprawy stosunków polsko-żydowskich.
5. **Odczytanie wiersza „Ona tam czekała”.**
6. **Porównanie „Lamentu świętokrzyskiego” z fragmentami wiersza Haliny Birenbaum „Ona tam czekała”:**
 - a) Jakie emocje budzi wiersz?
 - b) Kim jest podmiot liryczny wiersza?
 - c) Porównaj sytuacje, w których znajdują się przedstawione w utworach matki.
 - d) Określ, jakie relacje łączą matki z dziećmi.

Faza podsumowująca:

1. **Próba odpowiedzi na pytanie z tematu lekcji: Czy wszyscy uczujemy podobnie?**
Sformułowanie wniosków na podstawie analizy i interpretacji porównawczej obu tekstów lirycznych.

Oba utwory ukazują podobne przeŹycia matek, które patr na tragiczny los swoich dzieci. Sztuka zatem dowodzi, jak wiele wspólnego mają wszyscy ludzie - bez względu na wyznanie, pochodzenie czy kolor skóry – wszyscy czujemy podobnie.

Podsumowanie

Zadanie domowe

Napisz list do Haliny Birenbaum. O co chciałbyś/chciałabyś zapyta poetk? Jakimi refleksjami wsnymi na temat jej doświadczeń Źyciowych moŹesz się z nią podzieli?

Bibliografia:

- https://www.youtube.com/watch?v=SYSzkiNYU_4
- <http://www.fundacja.znak.com.pl/files/birenbaum.pdf>
- http://www.dialog.org/dialog_pl/hbirenbaum-zycie-jako-nadzieja.htm
- https://pl.wikipedia.org/wiki/Halina_Birenbaum
- https://www.majdanek.eu/media/files/education/10/dzieci_zydowskie_w_obozie_koncentracyjnym_na_majdanku.pdf
- *Pedagogika pamięci. O teorii i praktyce edukacji w muzeach martyrologicznych*, Państwowe Muzeum AN Majdanku. Lublin 2018, s. 169-173.

Monika Jakubczak
nauczycielka języka polskiego
w XXIII LO im. Nauczycieli Tajnego Nauczania w Lublinie